Torsdag den 11. november 2021

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

BESLUTNINGER OG RESOLUTIONER

EUROPA-PARLAMENTET

P9_TA(2021)0451

Styrkelse af demokrati og mediefrihed og -pluralisme i EU

Europa-Parlamentets beslutning af 11. november 2021 om styrkelse af demokrati og mediefrihed og -pluralisme i EU: uberettiget brug af civil- og strafferetlige foranstaltninger til at bringe journalister, NGO'er og civilsamfundet til tavshed (2021/2036(INI))

(2022/C 205/01)

Europa-Parlamentet,

— der henviser til traktaten om Den Europæiske Union (TEU) særlig artikel 2, artikel 3, artikel 4, stk. 3, og artikel 5, 6, 7 og 19,

— der henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), særlig artikel 70, 81, 82, 114 og 352,

— der henviser til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (chartret), særlig artikel 11, 12, 15, 20, 47, 48 og 54,

— der henviser til protokol nr. 1 om de nationale parlamenters rolle i Den Europæiske Union samt protokol nr. 2 om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet, som findes som bilag til TEU og TEUF,

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 864/2007 af 11. juli 2007 om lovvalgsregler for forpligtelser uden for kontrakt (Rom II-forordningen) ([1]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I) ([2]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten ([3]),

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/692 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for borgere, ligestilling, rettigheder og værdier og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1381/2013 og Rådets forordning (EU) nr. 390/2014 ([4]),

([1]) EUT L 199 af 31.7.2007, s. 40.
([2]) EUT L 351 af 20.12.2012, s. 1.
([3]) EUT L 305 af 26.11.2019, s. 17.
([4]) EUT L 156 af 5.5.2021, s. 1.

— der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/693 af 28. april 2021 om oprettelse af programmet for retlige anliggender og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1382/2013 ([5]),

— der henviser til EU-Domstolens praksis,

— der henviser til meddelelse med titlen »Kommissionens arbejdsprogram for 2021 — En Union med ny vitalitet i en skrøbelig verden« (COM(2020)0690),

— der henviser til Kommissionens meddelelse med titlen »Om handlingsplanen for europæisk demokrati« (COM(2020)0790),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 5. marts 2020 med titlen »Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025« (COM(2020)0152),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 30. september 2020 med titlen »Rapport om retsstatssituationen 2020 — Retsstatssituationen i Den Europæiske Union« (COM(2020)0580) og dens 27 ledsagende landekapitler om retsstaten i medlemsstaterne (SWD(2020)0300-0326),

— der henviser til Kommissionens meddelelse af 12. november 2020 med titlen »En Union med lige muligheder: Strategi for ligestilling af LGBTIQ-personer 2020-2025« (COM(2020)0698),

— der henviser til Kommissionens henstilling om sikring af journalisters og andre mediefolks beskyttelse og sikkerhed og styrkelse af deres position i Den Europæiske Union (C/2021/6650),

— der henviser til Kommissionens opfølgning på Europa-Parlamentets ikkelovgivningsmæssige beslutning af 3. maj 2018 om mediepluralisme og mediefrihed i Den Europæiske Union,

— der henviser til rapporten udarbejdet af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder med titlen »Challenges facing civil society organisations working on human rights in the EU« (Udfordringer for civilsamfundsorganisationer, der arbejder med menneskerettigheder i EU), der blev offentliggjort den 17. januar 2018, dets bulletiner om coronaviruspandemiens indvirkning på de grundlæggende rettigheder i EU, der blev offentliggjort i 2020, og agenturets andre rapporter, data og værktøjer, navnlig EU's informationssystem for grundlæggende rettigheder (EFRIS),

— der henviser til verdenserklæringen om menneskerettighederne, særlig artikel 19,

— der henviser til andre FN-instrumenter om beskyttelse af menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder, henstillingerne og rapporterne fra FN's universelle regelmæssige gennemgang samt retspraksis for FN's traktatorganer på menneskerettighedsområdet og Menneskerettighedsrådets særlige procedurer,

— der henviser til FN's erklæring af 8. marts 1999 om menneskerettighedsforkæmpere,

— der henviser til rapporten fra FN's særlige rapportør om retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed om strategiske retssager mod offentligt engagement (SLAPP) og retten til frit at deltage i fredelige forsamlinger og til foreningsfrihed,

— der henviser til den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, den europæiske socialpagt, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols og Den Europæiske Komité for Sociale Rettigheders praksis, til konventioner, henstillinger, resolutioner, udtalelser og rapporter fra Europarådets Parlamentariske Forsamling, Ministerkomitéen, menneskerettighedskommissæren, Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance, styringskomitéen for bekæmpelse af forskelsbehandling, inklusion og mangfoldighed, Venedigkommissionen og andre organer under Europarådet,

— der henviser til Europarådets erklæring af 4. juli 2012 om ønskværdigheden af internationale standarder vedrørende forumshopping med hensyn til injurier og »krænkelsesturisme« for at sikre ytringsfriheden,

— der henviser til henstillingen fra Europarådets Ministerkomité til medlemsstaterne af 13. april 2016 om beskyttelse af journalistik og journalister og andre medieaktørers sikkerhed (CM/Rec(2016)4[1]),

([5]) EUT L 156 af 5.5.2021, s. 21.

Torsdag den 11. november 2021

— der henviser til Europarådets henstilling af 28. november 2018 om behovet for i højere grad af beskytte og fremme civilsamfundsrummet i Europa (CM/REC(2018)11),

— der henviser til Europarådets henstilling til medlemsstaterne af 7. marts 2018 om mediepluralisme og gennemsigtighed af medieejerskab (CM/Rec(2018)1),

— der henviser til resolutionen fra Europarådets ministerkonference af 11. juni 2021 om beskyttelse af journalister,

— der henviser til artiklen fra Europarådets menneskerettighedskommissær »Human Rights Comment: Time to take action against SLAPPs« (Kommentar om menneskerettigheder: tid til at træffe foranstaltninger mod SLAPP), der blev offentliggjort den 27. oktober 2020",

— der henviser til årsrapporten 2021 fra partnerorganisationerne i Europarådets platform til fremme af beskyttelse af journalistik og journalisters sikkerhed,

— der henviser til henstillingerne og rapporterne fra Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder, repræsentanten for mediefrihed og andre organer under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE),

— der henviser til undersøgelsen fra EU-CITZEN Network med titlen »SLAPP in the EU context« (SLAPP i EU-sammenhæng) af 29. maj 2020 ([6]),

— der henviser til opfordringen til et direktiv til bekæmpelse af SLAPP fra en koalition af NGO'er ([7]),

— der henviser til undersøgelsen »The Use of SLAPPs to Silence Journalists, NGOs and Civil Society« (Brugen af SLAPP til at bringe journalister, NGO'er og civilsamfundsorganisationer til tavshed) fra juni 2021 bestilt af Europa-Parlamentets temaafdeling efter anmodning fra Retsudvalget,

— der henviser til sin briefing med titlen »European added value of an EU mechanism on democracy, rule of law and fundamental rights — Preliminary Assessment« (Europæisk merværdi af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder), af 23. april 2020,

— der henviser til sin beslutning af 21. maj 2013 om EU-chartret: standarder for mediefrihed i EU ([8]),

— der henviser til sin beslutning af 25. oktober 2016 med henstillinger til Kommissionen om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder ([9]),

— der henviser til sin beslutning af 19. april 2018 om behovet for at oprette et instrument for europæiske værdier til støtte for civilsamfundsorganisationer, der fremmer de grundlæggende værdier inden for Den Europæiske Union på lokalt og nationalt plan ([10]),

— der henviser til sin beslutning af 19. april 2018 om beskyttelse af undersøgende journalister i Europa: sagen om den slovakiske journalist Ján Kuciak og Martina Kušnírová ([11]),

— der henviser til sin beslutning af 3. maj 2018 om mediepluralisme og mediefrihed i Den Europæiske Union ([12]),

([6]) https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/ad-hoc-literature-review-analysis-key-elements-slapp_en.pdf
([7]) https://rsf.org/en/news/rsf-and-60-other-organisations-call-eu-anti-slapp-directive
([8]) EUT C 55 af 12.2.2016, s. 33.
([9]) EUT C 215 af 19.6.2018, s. 162.
([10]) EUT C 390 af 18.11.2019, s. 117.
([11]) EUT C 390 af 18.11.2019, s. 111.
([12]) EUT C 41 af 6.2.2020, s. 64.

— der henviser til sin beslutning af 14. november 2018 om behovet for en omfattende EU-mekanisme til beskyttelse af demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder ([13]),

— der henviser til sin beslutning af 13. februar 2019 om tilbageskridt i forbindelse med kvinders rettigheder og ligestilling i EU ([14]),

— der henviser til sin beslutning af 28. marts 2019 om situationen vedrørende retsstatsprincippet og bekæmpelse af korruption i EU, navnlig i Malta og Slovakiet ([15]),

— der henviser til sin beslutning af 18. december 2019 om retsstatsprincippet i Malta efter de seneste afsløringer om mordet på Daphne Caruana Galizia ([16]),

— der henviser til sin beslutning af 15. januar 2020 om årsberetningen om menneskerettigheder og demokrati i verden 2018 og Den Europæiske Unions politik på området ([17]),

— der henviser til sin beslutning af 7. oktober 2020 om oprettelse af en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder ([18]),

— der henviser til sin beslutning af 25. november 2020 om styrkelse af mediefrihed: beskyttelse af journalister i Europa, hadefuld tale, desinformation og platformenes rolle ([19]),

— der henviser til sin beslutning af 26. november 2020 om situationen vedrørende grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union — årsberetning 2018-2019 ([20]),

— der henviser til sin beslutning af 17. december 2020 om den flerårige finansielle ramme 2021-2027, den interinstitutionelle aftale, EU-genopretningsinstrumentet og forordningen om retsstatsprincippet ([21]),

— der henviser til sin beslutning af 11. marts 2021 om erklæring af EU som LGBTIQ-frihedszone ([22]),

— der henviser til sin beslutning af 25. marts 2021 om anvendelsen af forordning (EU, Euratom) 2020/2092, mekanismen for konditionalitet vedrørende retsstatsprincippet ([23]),

— der henviser til sin beslutning af 29. april 2021 om mordet på Daphne Caruana Galizia og retsstatsprincippet i Malta ([24]),

— der henviser til sin beslutning af 19. maj 2021 om klimaændringernes indvirkning på menneskerettigheds- og miljøforkæmperes rolle i denne sag ([25]),

— der henviser til forretningsordenens artikel 54,

— der henviser til de fælles drøftelser i Retsudvalget og Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, jf. forretningsordenens artikel 58,

— der henviser til udtalelse fra Kultur- og Uddannelsesudvalget,

— der henviser til betænkning fra Retsudvalget og Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (A9-0292/2021),

---

([13]) EUT C 363 af 28.10.2020, s. 45.
([14]) EUT C 449 af 23.12.2020, s. 102.
([15]) EUT C 108 af 26.3.2021, s. 107.
([16]) EUT C 255 af 29.6.2021, s. 22.
([17]) EUT C 388 af 13.11.2020, s. 100.
([18]) EUT C 395 af 29.9.2021, s. 2.
([19]) EUT C 425 af 20.10.2021, s. 28.
([20]) EUT C 425 af 20.10.2021, s. 107.
([21]) EUT C 445 af 29.10.2021, s. 15.
([22]) Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0089.
([23]) Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0103.
([24]) Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0148.
([25]) Vedtagne tekster, P9_TA(2021)0245.

Torsdag den 11. november 2021

A. der henviser til, at retten til ytringsfrihed, oplysning og til offentligt engagement hører til demokratiets grundpiller; der henviser til, at ytringsfrihed er absolut nødvendig for gennemførelsen af principperne om gennemsigtighed og ansvarlighed; der henviser til, at offentligt engagement fra en fysisk eller juridisk person, der beskæftiger sig med en sag af offentlig interesse, kan antage forskellige former; der henviser til, at offentligt engagement kan omfatte udøvelse af offentlig kontrol online og offline og udbredelse af offentlig oplysning, bl.a. journalistisk kommunikation, udgivelser eller værker, herunder redaktionelt indhold, meddelelser, udgivelser eller værker af politisk, videnskabelig, akademisk, kunstnerisk karakter, kommenterende eller satirisk materiale, herunder hvis de berørte bl.a. er personer, som kan være udsat for offentlig kontrol, inden for rammerne af videre interesser ved en åben debat af politiske emner; der henviser til, at publikationer, der bidrager til debatter om spørgsmål af almen interesse eller af generel betydning, nyder en højere grad af beskyttelse; der henviser til, at grænserne for acceptabel kritik er videre for offentlige personer, navnlig politikere og statslige embedsmænd;

B. der henviser til, at uafhængig upartisk, professionel og ansvarlig kvalitetsjournalistik samt adgang til pluralistisk information er hjørnesten i demokratiet; der henviser til, at oplysning, rapporter, udtalelser, påstande, argumenter og andre udmeldinger fra civilsamfundet er afgørende for, at ethvert demokrati kan blomstre; der henviser til, at indskrænkningen af civilsamfundets råderum i visse lande er blevet et stadig mere bekymrende spørgsmål og kan have en negativ indvirkning på demokratier; der henviser til, at uafhængig journalistik af høj kvalitet og civilsamfunds-organisationer spiller en afgørende rolle som vogtere af demokratiet og retsstatsprincippet ved at stille magten til ansvar og bekæmpe desinformation og misinformation samt udenlandsk politisk indblanding og manipulation;

C. der henviser til, at journalister og medieaktører i Europa og andre lande i de seneste år i stigende grad er blevet truet, angrebet korporligt og myrdet på grund af deres arbejde, især hvis det sætter fokus på magtmisbrug, korruption, krænkelser af grundlæggende rettigheder og kriminelle aktiviteter; understreger, at effektiv udøvelse af ytringsfrihed kræver en række positive foranstaltninger for at beskytte journalister, herunder at beskytte liv og efterforske mord samt effektiv beskyttelse af deres kilder; noterer sig, at disse trusler ikke blot er af voldelig karakter, og at intimidering af journalister også har grobund i juridisk, politisk, sociokulturelt og økonomisk pres;

D. der henviser til, at retten til ytringsfrihed er en grundlæggende rettighed, som skal udøves med en følelse af forpligtelse og ansvar, idet der tages højde befolkningens grundlæggende ret til at modtage upartisk information samt den grundlæggende ret til at beskytte ens omdømme ([26]) og privatlivsfred; der henviser til, at alle parter i tilfælde af en konflikt mellem disse rettigheder skal have adgang til domstole, hvis sagen ikke løses i mindelighed;

E. der henviser til, at strategiske retssager mod offentligt engagement (SLAPP) er retssager eller andre retslige skridt (f.eks. tilhold eller indefrysning af aktiver), som tages af privatpersoner og private enheder, og også af offentlige embedsmænd, offentlige organer og offentligt kontrollerede enheder, over for en eller flere personer eller grupper, og hvor der anvendes forskellige retsgrundlag inden for primært civil- eller strafferetten samt trusler om sådanne skridt med det formål at forhindre undersøgelse og rapportering om brud på EU-lovgivningen og national lovgivning, korruption eller andre former for misbrug eller på anden måde at undergrave offentligt engagement; der henviser til, at dette har en direkte og skadelig indvirkning på demokratisk deltagelse, samfundsmæssig modstandsdygtighed og dialog og forringer de værdier, som nedfældet i artikel 2 i TEU;

F. der henviser til, at offentligt engagement omfatter (men ikke er begrænset til at) at undersøge, tale om, rapportere om eller på anden vis afsløre sager af offentlig interesse, bl.a. praksis, der truer grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, demokratiet, retsstaten eller god forvaltningspraksis, og at indgå i fortalervirksomhed ved at udøve borgerlige frihedsrettigheder, som f.eks. forenings-, forsamlings-, ytrings- og informationsfrihed;

G. der henviser til, at ofre for SLAPP oftest sagsøges for at udtrykke kritiske holdninger til privatpersoners og private enheders samt offentlige embedsmænds, offentlige organers og offentligt kontrollerede enheders adfærd eller fordømme uregelmæssigheder fra deres side gennem online eller offline udtryksformer eller som repressalier for deres involvering i kampagner, retssager, aktioner eller demonstrationer; der henviser til, at SLAPP generelt er kendetegnet ved påstande,

([26]) Artikel 10 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.

der mangler ethvert retsgrundlag, er åbenlyst grundløse, udstiller en magtskævhed og sagsøgers krænkelse af rettigheder eller procesmisbrug ved at fremsætte urimelige påstande i sager, hvor sagsøgte udøver en juridisk beskyttet rettighed, og derfor bruger den retlige proces til andre formål end oprigtigt at udøve en ret;

H. der henviser til, at SLAPP ifølge civilsamfundsorganisationer, akademikere, jurister og ofre, der arbejder med dette emne, bliver stadig mere avancerede og effektive, idet en af de anvendte metoder er en række sagsanlæg mod den samme person vedrørende det samme tvistemål, så de alle skal forsvares og håndteres samtidigt og sideløbende af den samme person, hvilket øger omkostningerne uforholdsmæssigt; der henviser til, at SLAPP ofte er baseret på påstande om ærekrænkelse eller injurier, hvilket stadig er en strafbar handling i de fleste medlemsstater, og at ofre for SLAPP stilles over for strafferetlige anklager, samtidig med at der er anlagt civile erstatningssager mod dem med påstande baseret på det samme forhold; der henviser til, at SLAPP ofte krænker ofrenes ret til forsvar, der er anerkendt i chartret, hvilket muligvis også påvirker deres ret til en retfærdig rettergang og uskyldsformodningen;

I. der henviser til, at manglen på en konsekvent og fyldestgørende juridisk og retlig tilgang i Unionen gør, at SLAPP-sagsanlæg ikke kan konstateres hurtigt og imødegås effektivt; der henviser til, at beskyttelsen mod SLAPP fortsat er stærkt fragmenteret i medlemsstaterne, hvilket forhindrer retssikkerhed og adgang til effektive retsmidler for de mennesker, der er ofre for SLAPP; der henviser til, at en af de største udfordringer ved udarbejdelse af lovgivning imod SLAPP består i, hvordan man tackler grundløse krav, uden at det berører sagsøgeres rettigheder i henhold til medlemsstaternes forfatning og deres forpligtelser i henhold til Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder og den europæiske menneskerettighedskonvention;

J. der henviser til, at der er dokumentation for, at SLAPP er blevet en stadig mere udbredt praksis, som det er blevet påvist ved mange sager rundt om i Unionen, f.eks. den rystende sag med den undersøgende journalist Daphne Caruana Galizia, som angiveligt var tiltalt i 47 civil- og strafferetlige injuriesager (som resulterede i indefrysning af hendes aktiver) i flere jurisdiktioner på dagen for det stærkt fordømte mord på hende den 16. oktober 2017, og hertil kommer de retssager, som fortsat forfølger hendes arvinger; der henviser til, at andre illustrative og bekymrende sager mod uafhængige journalister og medier omfatter Realtid Media, som gentagne gange er blevet truet med en retssag i en anden retskreds, end den, hvor den pågældende reportage fandt sted, og Gazeta Wyborcza, som med jævne mellemrum bliver sagsøgt af diverse offentlige instanser og embedsmænd;

K. der henviser til, at SLAPP ofte anvendes af offentlige myndigheder eller deres stedfortrædere, f.eks. statsligt finansierede medieforetagender, statsligt finansierede NGO'er eller statsejede virksomheder;

L. der henviser til, at SLAPP kan bruges som et redskab til mindske mediepluralisme på det systemiske plan ved at have en afskrækkende virkning på uafhængige medier; der henviser til, at SLAPP bevidst indledes med det formål at gøre retsforfølgningen dyr, langvarig og vanskelig for de sagsøgte, herunder ved at intimidere og belaste deres ofre økonomisk og mentalt; der henviser til, at SLAPP ikke blot har en skadelig virkning på ofrene, men også på deres familier og det bredere offentlige engagement;

M. der henviser til, at henvisninger til ofre og mål for SLAPP omfatter journalister, forlag og medieorganisationer, akademikere, NGO'er, civilsamfundet og andre aktører, der deltager i offentligt engagement, såsom dem, der arbejder med menneskerettigheds- og miljøspørgsmål;

N. der henviser til, at SLAPP ofte er af en grænseoverskridende karakter, hvilket resulterer i forsinkelser i anmeldelsen eller ufuldstændige oplysninger, som det er set i mange sager, og ofte vedrører menneskerettigheder og miljøbeskyttelse, økonomisk svindel og/eller korruption, hvor de må ses som et klart forsøg på at forhale offentliggørelsen af informationen ved at stoppe eller miskreditere individuelle journalisters og forlagsvirksomheders arbejde og derigennem fratage borgerne deres ret til information og påvirke mediernes pluralisme, frihed og mangfoldighed; der henviser til, at SLAPP og trusler om SLAPP mod vagthunde i EU også kan blive anlagt af aktører i tredjelande og for domstole i tredjelande;

O. der henviser til, at nationale SLAPP-sager anvendes i højere grad i medlemsstaterne med det formål at begrænse ytringsfrihed og retten til information, hvilket har en afskrækkende virkning på ofre for SLAPP ved at belaste dem mentalt og økonomisk for at tvinge dem til at opgive at afsløre sager, der har offentlighedens interesse;

P. der henviser til, at der mangler direkte lovgivning i medlemsstaterne i forhold til SLAPP, og at der ofte gælder tvetydige og bredt formulerede nationale bestemmelser om æreskrænkelse i denne sammenhæng samt hårde straffe, herunder af strafferetlig karakter, hvilket i høj grad bidrager til stigningen i antallet af disse grundløse sagsanlæg og den efterfølgende intimidering af deres ofre;

Q. der henviser til, at kriminaliseringen af journalister på grund af deres arbejde er et særligt alvorligt problem; der henviser til, at ærekrænkelse stadig er under straffeansvar i 23 medlemsstaters lovgivning til trods for gentagne opfordringer om afskaffelse heraf fra, blandt andre organisationer, FN, Europarådet og OSCE og ansete NGO'er, som f.eks. Index on Censorship, International Press Institute og Committee to Protect Journalists;

R. der henviser til, at bløde lovforanstaltninger hilses velkommen som en støtteforanstaltning til at ledsage et lovforslag og revideringen af visse internationale privatretlige bestemmelser, der er gældende i øjeblikket, men alene tilvejebringer de ikke fuld retsbeskyttelse;

S. der henviser til, at øget kendskab til SLAPP spiller en afgørende rolle for at skabe opmærksomhed på dette problem både i offentligheden og blandt retlige aktører, især dommere og advokater;

T. der henviser til, at SLAPP, der udstedes af offentlige embedsmænd, offentlige organer eller offentligt kontrollerede enheder såsom statsejede virksomheder, bliver et redskab til at udøve politisk magt, og at skaderne på ofrene for SLAPP kan være endnu større;

Indvirkningerne på de grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet

1. fremhæver, at SLAPP er besværlige, et direkte angreb på udøvelsen af de grundlæggende rettigheder og friheder og har til formål at lukke ned for mangfoldigheden i kritiske offentlige holdninger og ytringer, herunder gennem journalistisk selvcensur; understreger, at grundlæggende rettigheder og demokrati er knyttet til opretholdelsen af retsstatsprincippet, og at en undergravning af mediefriheden og demokratisk offentligt engagement, herunder ytrings-, informations-, forenings- og forsamlingsfrihed, truer Unionens værdier som nedfældet i artikel 2 i TEU; mener, at SLAPP er særligt bekymrende, hvis de finansieres direkte eller indirekte af statsbudgetter og kombineres med andre indirekte og direkte statslige foranstaltninger mod uafhængige medieforetagender, uafhængig journalistik og civilsamfundet; bifalder, at Kommissionens rapport om retsstatsprincippet for 2020 inkluderer SLAPP-sagsanlæg i sin evaluering af mediefrihed og -pluralisme i Unionen, og at denne rapport udpeger konkrete foranstaltninger og de bedste metoder til at imødegå dem; opfordrer til, at fremtidige årsrapporter medtager en grundig evaluering af det retlige miljø for medierne, herunder navnlig den undersøgende journalistik, og ser nærmere på de udfordringer, der påvirker journalister og civilsamfundet, og den afskrækkende virkning, som SLAPP kan have på disse aktører; fremhæver, at SLAPP-sagsanlæg er en trussel mod frie og pluralistiske medier; opfordrer Kommissionen til også at udstede landespecifikke henstillinger og vurdere deres fremskridt, herunder om problemer vedrørende situationen for mediefrihed i medlemsstaterne;

2. udtrykker bekymring over civilsamfundsorganisationernes indskrænkede råderum og truslerne mod journalister, der informerer om vigtige spørgsmål i offentlighedens interesse og er kritiske over for magtfulde medlemmer af samfundet, og over den tiltagende brug af SLAPP for at lukke munden på eller intimidere ofre for SLAPP; opfordrer medlemsstaterne til at medtage mediedannelse og kritisk tænkning i nationale uddannelsesplaner og til at arbejde tæt sammen med journalister om dette på alle samfundsplaner, især unge mennesker og de, der er sårbare over for misinformation, desinformation og manipulation; glæder sig over indførelsen af nye tiltag til fremme af mediefrihed, kvalitetsjournalistik og mediekendskab under det tværsektorielle programområde i programmet Et Kreativt Europa;

3. minder om, at medlemsstaternes positive forpligtelse til at fremme udøvelsen af ytrings-, forsamlings- og foreningsfrihed omfatter pligten til at skabe og opretholde gunstige vilkår for offentlig deltagelse og offentlige vagthunde; understreger, at det er vigtigt, at alle aktører, der deltager i offentligt engagement, er i stand til at operere frit uden frygt for at blive udsat for trusler, intimiderende eller voldelige handlinger; understreger, at medlemsstaterne også skal garantere journalisters ret til at beskytte deres kilder;

Indvirkningerne på det indre marked

4. fremhæver, at offentligt engagement også spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre et velfungerende indre marked samt med hensyn til håndhævelsen af EU-lovgivning og -politikker, da det ofte er gennem offentligt engagement, at brud på EU-lovgivningen, herunder krænkelse af grundlæggende rettigheder, korruption og andre former for misbrug, der truer det indre markeds funktion, gøres offentligt kendt; understreger, at det er nødvendigt med beskyttelsesforanstaltninger mod anvendelsen af SLAPP for at tackle de risici, som dette misbrug skaber for håndhævelsen af EU-lovgivning og -politik;

5. fremhæver, at anvendelsen af SLAPP har negative konsekvenser for udøvelsen af det indre markeds frihedsrettigheder af privatpersoner og organisationer, der deltager i offentligt engagement, og som er sårbare over for sådanne sagsanlæg, bl.a. journalister eller civilsamfundsaktivister, da fraværet af den samme grad af beskyttelse mod sådanne sagsanlæg i nogle medlemsstater kan afskrække dem fra at operere trygt i hele Unionen; understreger endvidere, at SLAPP, eller truslen om SLAPP, er i modstrid med den reelle udøvelse af retten til etableringsfrihed og fri bevægelighed af tjenesteydelser, da sådanne sagsanlæg har en afskrækkende virkning navnlig på journalister, der måske udøver selvcensur i stedet for at rapportere om sager af offentlig interesse i andre medlemsstater, fordi de løber risikoen for at blive konfronteret med SLAPP i andre og ubekendte retssystemer;

6. gør opmærksom på, at mediepluralisme og -mangfoldighed er i fare, når selve eksistensen af små medieudbydere er påvirket af den målrettede trussel om uforholdsmæssige erstatningskrav fra sagsøgere gennem af krænkelsesturisme;

7. mener i denne forbindelse, at ved at bidrage til håndhævelsen af EU-lovgivningen og sikre, at nationale retssystemer fungerer effektivt, samt håndhævelsen af det fælles område for retssamarbejde vil beskyttelse mod SLAPP-sagsanlæg i markant grad bidrage til at sikre et velfungerende indre marked;

Indvirkningerne på retssystemerne

8. påpeger, at SLAPP ikke blot i alvorlig grad undergraver retten til effektiv adgang til domstolsprøvelse for ofre for SLAPP og dermed retsstatsprincippet, men også udgør misbrug af medlemsstaternes retssystemer og retlige rammer, navnlig ved at hæmme medlemsstaternes evne til at tackle de fortsatte fælles udfordringer, der er skitseret i resultattavlen for retsområdet, såsom retssagernes varighed og retssystemernes kvalitet, samt sagsbehandlingen og efterslæbet af sager; minder om, at et velfungerende og uafhængigt retssystem afsiger domme uden unødige forsinkelser og forvalter domstolenes ressourcer med henblik på at maksimere effektiviteten, og at dette kun er muligt, hvis dommere og retsmyndigheder udfører deres hverv helt uafhængigt og på en uvildig måde og ikke bliver bebyrdet med at tage sig af grundløse sagsanlæg, der senere afvises som misbrug eller på grund af manglende retsgrundlag; mener, at en tidlig afvisning af et SLAPP-sagsanlæg kunne baseres på objektive kriterier såsom antallet og arten af de sagsanlæg og klager, der er rejst af sagsøgeren, valget af den jurisdiktion og ret, der skal behandle sagen, eller en åbenlys og belastende ulige magtfordeling mellem sagsøger og sagsøgte; understreger derfor, at SLAPP i alvorlig grad hæmmer den effektive adgang til domstolsprøvelse og muligvis undergraver retten til en retfærdig rettergang;

9. understreger, at domstolenes uafhængighed er en integreret del af den retslige beslutningsproces og et krav, som følger af princippet om effektiv retsbeskyttelse som fastsat i artikel 19 i TEU; er bekymret over visse medlemsstaters regeringers bestræbelser på at svække magtens tredeling og domstolenes uafhængighed og på at bruge SLAPP til at bringe kritiske røster til tavshed;

10. understreger, at nationale retssystemers uafhængighed, kvalitet og effektivitet er afgørende for at opnå reel retfærdighed; understreger, at tilgængeligheden af retshjælp og omfanget af retsafgifter kan have stor indflydelse på adgangen til domstolsprøvelse; understreger, at chartret har samme retlige værdi som traktaterne; bemærker, at chartret i henhold til vejledningen fra Den Europæiske Unions Domstol kun anvendes af medlemsstaternes retslige myndigheder ved gennemførelse af EU-retsakter, men at det ikke desto mindre er vigtigt, at rettighederne, som nedfældet i chartret, altid tages i betragtning for at fremme en fælles retlig, retslig og retsstatslig kultur;

Hadefuld tale

11. fremhæver, at hadefuld tale og diskrimination i medierne — både online og offline — såvel som cybervold i de senere år er blevet stadig mere udbredt mod journalister, NGO'er, akademikere, rettighedsforkæmpere og andre civilsamfundsaktører, herunder dem, der forsvarer LGBTIQ-rettigheder, ligestillingsproblematikker, religion og tro, og

dermed truer mediefriheden, ytrings-, informations- og forsamlingsfriheden og den offentlige sikkerhed; minder om, at hadefuld tale online kan opildne til vold offline; minder om behovet for at fremme Kommissionens adfærdskodeks for bekæmpelse af ulovlig hadefuld tale online; understreger, at kvindelige journalister oplever det samme pres som deres kolleger med hensyn til indholdsrelaterede spørgsmål, men oftere bliver ofre for seksuel vold og chikane;

12. understreger vigtigheden af fælles europæiske normer og en koordineret tilgang for at tackle hadefuld tale, især i onlinemiljøet;

Den nuværende situation i Unionen

13. understreger, at SLAPP ofte er grundløse, useriøse eller baseret på overdrevne og ofte grove krav, og at de ikke indledes med henblik på at opnå et positivt juridisk resultat, men snarere for at true, fagligt miskreditere, chikanere, udtrætte, lægge psykisk pres på eller suge økonomiske midler ud af dem, de er rettet mod, med det egentlige mål at afpresse dem og tvinge dem til tavshed gennem selve processen; understreger, at SLAPP ikke blot medfører en økonomisk byrde, men også indebærer alvorlige psykologiske konsekvenser for dem, de er rettet mod, og deres familiemedlemmer, hvilket forværres af, at sidstnævnte også kan arve disse retsprocesovergreb ved hovedpersonens død; påpeger, at SLAPP har en kraftig afskrækkende effekt, der fører til selvcensur, undertrykkelse af deltagelsen i det demokratiske liv og også afholder andre fra at rapportere om lignende emner, fra at gå ind i disse erhverv eller fra at kaste sig ud i relevante relaterede aktiviteter;

14. påpeger, at sagsøgere, der benytter sig af SLAPP, som oftest bruger og misbruger injurielove, civile retssager om ærekrænkelse, beskyttelse af deres omdømme eller intellektuel ejendomsret, såsom ophavsret; noterer sig dog, at en række andre instrumenter også misbruges til at sætte en stopper for offentligt engagement, f.eks. arbejdsrelaterede sanktioner (afskedigelse), strafferetlige anklager om skattesvig, skatterevisionsprocedurer og misbrug af databeskyttelsesregler;

15. beklager dybt, at journalister har betalt med deres liv for blot at udføre deres arbejde og være demokratiets vogtere;

16. understreger, at almindelige kendetegn ved SLAPP er en skæv magtbalance mellem sagsøgeren og den sagsøgte, især hvad angår økonomiske ressourcer, og uforudsigeligt høje erstatningskrav i sager, som f.eks. ærekrænkelse;

17. understreger i relation til dette problem, at alle medlemsstater mangler lovgivning om minimale beskyttelsesforanstaltninger, der beskytter folk mod at blive ofre for SLAPP og sikrer, at deres grundlæggende rettigheder overholdes i alle medlemsstaters jurisdiktioner; understreger, at domstolenes uafhængighed er altafgørende for at forhindre medlemmer af regeringer, offentlige enheder og offentlige myndigheder i at få mulighed for at anlægge SLAPP-søgsmål mod mennesker og organisationer, der på lovlig vis deltager i den offentlige debat; bemærker i denne henseende behovet for konkrete foranstaltninger med henblik på at skabe og opretholde et sikkert miljø for journalister og mediefolk; opfordrer medlemsstaterne til at garantere mediepluralisme og sikre gennemsigtighed med hensyn til medieejerskab; opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at udvikle en ambitiøs, solid og fuldstændig retlig ramme i Kommissionens kommende retsakt om mediefrihed; anerkender, at den digitale omstilling har ændret medielandskabet markant; opfordrer alle medlemsstater til hurtigt at gennemføre alle bestemmelser i direktiv 2010/13/EU om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne om udbud af audiovisuelle medietjenester (direktiv om audiovisuelle medietjenester) ([27]) som ændret i 2018; glæder sig over oprettelsen af Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Audiovisuelle Medietjenester (ERGA) og tilskynder til samarbejde mellem audiovisuelle tilsynsmyndigheder i det indre marked samt med andre tilsynsorganer, der er relevante for onlinenyhedsaktiviteter;

18. er opmærksom på, at ofre eller potentielle ofre for SLAPP-sagsanlæg i øjeblikket kun modtager økonomisk og psykologisk støtte fra andre kolleger, som har været udsat for lignende sagsanlæg eller har kendskab til karakteren af SLAPP-sagsanlæg og fremgangsmåden herfor, til at kunne gennemskue og potentielt endda bestride det søgsmål, som er anlagt imod dem; mener ikke desto mindre, at denne støtte, selv om den er prisværdig, er utilstrækkelig, og at der skal træffes yderligere foranstaltninger;

([27]) EUT L 95 af 15.4.2010, s. 1.

19. roser civilsamfundets vigtige og nyttige arbejde med at skabe opmærksomhed om de skadelige virkninger af SLAPP samt den støtte, som civilsamfundet yder til ofre og potentielle ofre for SLAPP;

20. er stærkt foruroliget over, at covid-19-pandemien har haft en indvirkning på hele mediesektoren, navnlig gennem et fald i indtægterne og forringede arbejdsvilkår for journalister, og dermed potentielt har øget deres sårbarhed over for SLAPP; advarer om, at regeringer har udnyttet den nødsituation, der er opstået som følge af coronavirus, som en undskyldning for at indføre restriktive foranstaltninger, der begrænser ytringsfriheden;

SLAPP på globalt plan

21. konstaterer med beklagelse, at ingen medlemsstater endnu har vedtaget målrettet lovgivning for at tilvejebringe beskyttelse mod SLAPP; bemærker imidlertid, at lovgivning til bekæmpelse af SLAPP er særligt veludviklet i nogle delstater i USA og i Canada og Australien; tilskynder Kommissionen til at analysere bedste praksis for bekæmpelse af SLAPP, som i øjeblikket anvendes uden for EU, hvilket vil kunne give værdifuld inspiration til lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige EU-foranstaltninger på området; understreger vigtigheden af en fælles EU-tilgang, som forpligter til den mest ambitiøse lovgivning og bedste praksis, der er gældende i øjeblikket, for at modvirke brugen af SLAPP i Unionen;

Behov for lovgivningsmæssige foranstaltninger

22. er enig med de mange civilsamfundsorganisationer, akademikere, jurister og ofre, som påpeger behovet for lovgivningsmæssige foranstaltninger mod det stigende problem med SLAPP; opfordrer derfor indtrængende til, at Bruxelles I- og Rom II-forordningerne bliver ændret med henblik på at forebygge »krænkelsesturisme« eller »forumshopping« ved at fastslå, at den domstol, ved hvilken en sag skal anlægges, og gældende ret i straffesager og civile sagsanlæg i sager vedrørende ærekrænkelse, imagetab og beskyttelse af ens omdømme i princippet er den, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, herunder at der indføres en ensartet og forudsigelig lovvalgsregel for så vidt angår injuriesager; opfordrer indtrængende Kommissionen til at forelægge forslag til bindende EU-lovgivning om fælles og effektiv beskyttelse af ofre for SLAPP i hele Unionen, herunder gennem et direktiv, som fastsætter minimumstandarder for beskyttelse mod SLAPP, således at de rettigheder og principper, der er nedfældet i chartret, overholdes; anfører, at uden et sådant lovgivningsinitiativ vil SLAPP fortsat true demokratiet, retsstaten og de grundlæggende rettigheder ytringsfrihed, foreningsfrihed, forsamlingsfrihed og informationsfrihed i Unionen; er bekymret for, at der, hvis foranstaltningerne kun vedrører injuriesager, stadig vil blive benyttet sagsanlæg baseret på andre civilretlige spørgsmål eller straffesager på initiativ af sagsøgere baseret i eller uden for Unionen;

Retsgrundlag

23. bekræfter, at lovgivningsmæssige foranstaltninger på EU-plan kan baseres på artikel 81 i TEUF (for grænseoverskridende civile søgsmål) og artikel 82 i TEUF (for strafferetlige søgsmål) og særskilt på artikel 114 i TEUF for at beskytte offentligt engagement med henblik på at sikre et velfungerende indre marked ved at gøre det muligt at afdække korruption og andre former for misbrug; hævder, at sidstnævnte foranstaltning også kan anvendes til at imødegå SLAPP — forstået som søgsmål, der benyttes til andre formål end reelt at forfægte eller udøve en ret, med henblik på at forhindre undersøgelse af og rapportering om overtrædelse af EU-retten — ved at anvende en tilgang som den, der førte til vedtagelsen af direktiv (EU) 2019/1937 (whistleblowerdirektivet); er af den opfattelse, at ovennævnte retsgrundlag kunne imødegå SLAPP bestående af både strafferetlige og civilretlige søgsmål, om end ved hjælp af særskilte retsakter; opfordrer til effektive beskyttelsesforanstaltninger mod SLAPP i hele Unionen på grundlag af disse forslag fra Kommissionen sammen med foranstaltninger fra medlemsstaternes side, således at disse beskyttelsesforanstaltninger også finder anvendelse i nationale sager;

Generelle beskyttelsesregler og civilret

24. mener, at det er af afgørende betydning at vedtage en lovgivningsmæssig foranstaltning, der beskytter den rolle, som SLAPP-ofrene spiller med hensyn til at forhindre, rapportere om og fordømme overtrædelser af EU-retten og sikre et velfungerende indre marked og fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder; opfordrer indtrængende Kommissionen til at fremlægge et lovgivningsforslag, der fastlægger nogle fælles beskyttelsesforanstaltninger for personer, der undersøger og rapporterer om eller på anden måde afslører disse sager af offentlig interesse;

25. opfordrer indtrængende Kommissionen til at forelægge et forslag til en foranstaltning til imødegåelse af SLAPP-sager, f.eks. regler for tidlig afvisning af SLAPP og andre retssager, der har til formål at forhindre offentligt engagement, som bør indeholde passende sanktioner, såsom civile sanktioner eller administrative bøder, hensyntagen til, om motivet har karakter

af misbrug, selv om retssagen eller søgsmålet ikke afvises, omkostninger og skader, som ofret har lidt (økonomisk, omdømmemæssigt, psykologisk eller på anden vis); understreger, at metoderne til at ansøge om tidlig afvisning bør tage hensyn til de udfordringer, som ofre for SLAPP står over for, navnlig ved at kræve, at klageren begrunder, hvorfor sagen ikke har karakter af misbrug, lægge sagsomkostningerne på sagsøger og yde juridisk og økonomisk støtte til sagsøgte; tilskynder kraftigt medlemsstaterne til også at anvende en sådan proceduremæssig beskyttelse i nationale civile SLAPP-sager og ikke kun i grænseoverskridende sager; opfordrer endvidere Kommissionen til at adressere problemstillinger, der giver anledning til forumshopping og krænkelsesturisme, ved den kommende revision af Bruxelles I- og Rom II-forordningerne, idet der også tages hensyn til det arbejde, der er udført af Haagerkonferencen om International Privatret; opfordrer endelig Kommissionen til at skabe øget bevidsthed blandt dommere og anklagere overalt i Unionen om SLAPP, hvilket omfatter information om behovet for tidlig afvisning af sådanne sager og om behørig gennemførelse af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis vedrørende ærekrænkelse;

26. minder om, at res judicatavirkningen forhindrer initiativtagere til SLAPP i at anlægge andre søgsmål vedrørende de samme faktiske omstændigheder og mod de samme parter; mener, at domstolene, når de undersøger forelæggelsen af SLAPP, bør tage behørigt hensyn til det forhold, at en part tidligere har taget initiativ til SLAPP (selv når de faktiske omstændigheder og parterne ikke er nøjagtigt de samme, men er ensartede og/eller forbundne);

27. mener, at enhver revision af de relevante regler i Bruxelles I-forordningen bør afspejles behørigt ved en tilsvarende revision af Luganokonventionen for at sikre en sammenhængende anvendelse af reglerne for den internationale kompetence i forbindelse med civile og kommercielle anliggender uden for Unionen, og hvor det vedrører unionsborgere;

Strafferet

28. opfordrer indtrængende Kommissionen til at gribe ind over for alvoren af SLAPP, der anlægges som straffesager, ved at forelægge et forslag om foranstaltninger til at sikre, at injurier, ærekrænkelser og bagvaskelse, som er kriminelle handlinger i de fleste medlemsstater, ikke kan benyttes til SLAPP, hverken gennem offentlig eller privat retsforfølgning; fremhæver Europarådets og OSCE's opfordring til afkriminalisering af bagvaskelse; anmoder Kommissionen om at behandle SLAPP som retssager, der anvendes til andre formål end reelt at gøre en ret gældende eller udøve en ret; bemærker, at sagsøgte ofte bliver mødt med strafferetlige anklager, samtidig med at de bliver sagsøgt for et civilretligt erstatningsansvar angiveligt som følge af den samme handlemåde, og anmoder Kommissionen om at indføre fælles processuelle minimumsgarantier mod kombinerede SLAPP-sager;

29. minder om, at begrebet »parternes ligestilling« i administrative, civilretlige og strafferetlige sager er uløseligt forbundet med og er selve kernen i retten til en retfærdig rettergang i henhold til artikel 47 i EU's charter; er bekymret for, at skævheden mellem parterne i SLAPP-sager med hensyn til magt og ressourcer undergraver parternes ligestilling og derved retten til en retfærdig rettergang;

Sagsøgeres legitime interesse

30. fastslår, at medlemsstaternes domstole skal beskytte retten til en retfærdig og rettidig rettergang og de legitime rettigheder i medfør af EU-lovgivningen, f.eks. retten til at beskytte sit omdømme, og at disse ikke må bringes i fare, hvilket også gælder de rettigheder, der rutinemæssigt henvises til i retssager med karakter af misbrug; understreger derfor, at foranstaltninger til bekæmpelse af SLAPP ikke bør berøre legitimt indklagede sager og sagsøgers ret til adgang til klage og domstolsprøvelse; forfægter samtidig, at det er nødvendigt at forhindre ethvert misbrug af retssystemerne og disse rettigheder på en måde, som er åbenlyst i modstrid med lovgivernes hensigt, da de gav disse rettigheder til fysiske eller juridiske personer for at sikre retten til en retfærdig rettergang; mener, at der med henblik herpå er behov for beskyttelsesforanstaltninger — ikke blot for at beskytte ofrene for SLAPP, men også for at forebygge og sanktionere misbrug af foranstaltninger mod SLAPP, f.eks. i tilfælde, hvor autoritære regeringer bruger SLAPP-bekæmpelsesklausuler som våben til at beskytte deres regeringsorganiserede NGO'er mod legitime injuriesager; bemærker, at forebyggelse af denne form for misbrug er lige så nødvendig for en korrekt og ensartet anvendelse af EU-retten for derved at beskytte dens virkningsfuldhed;

Mulige bløde lovgivningsforanstaltninger

31. understreger, at der er presserende behov for en solid fond til støtte for ofre for SLAPP og organisationer, der støtter dem, forudsat at midlerne anvendes direkte til salærer for juridisk bistand eller tilvejebringelse af retshjælp og psykologisk bistand; understreger, at det er vigtigt for ofre og mulige ofre for SLAPP at have nem adgang til information om disse typer af sager samt retshjælp og støtte, herunder psykologisk bistand til ofrene og deres familiemedlemmer;

32. mener, at støtte til uafhængige organer, der kan høre klagerne og yde bistand til potentielle ofre for SLAPP, og passende uddannelse til dommere og advokater, kan yde et betydeligt bidrag til at opbygge viden om og kapacitet til at registrere og håndtere SLAPP som retssager, der anvendes til andre formål end reelt at gøre en ret gældende eller udøve en ret, og trusler om SLAPP;

33. mener, at det er nødvendigt at indsamle data om SLAPP-sager og skabe øget opmærksomhed om karakteren og de skadelige virkninger af SLAPP;

34. glæder sig over Kommissionens henstilling om sikring af journalisters og andre mediefolks beskyttelse og sikkerhed og styrkelse af deres position i Den Europæiske Union (C/2021/6650); bemærker den tiltagende brug af freelancejournalister, især unge journalister og mediefolk i begyndelsen af deres karriere, til at dække højrisikoområder og konfliktzoner; er bekymret over de usikre arbejdsvilkår og konstant forværrede sikkerhedsforhold, hvorunder freelancejournalister arbejder i højrisikoområder og konfliktzoner; opfordrer medlemsstaterne til fuldt ud at gennemføre Europarådets henstilling om beskyttelse af journalistik og sikkerheden for journalister og andre medieaktører;

Komplementaritet med andre instrumenter og politikker

35. mener, at de nye lovgivningsmæssige og ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger til bekæmpelse af SLAPP bør være et supplement til andre EU-instrumenter og -politikker; hilser Unionens strategi til bekæmpelse af organiseret kriminalitet 2021-2025 velkommen og opfordrer til, at indsatsen i den henseende optrappes; bemærker, at lovgivningsforanstaltninger og bløde lovgivningsforanstaltninger ikke kan være effektive i medlemsstater, hvor der er tvivl om domstolenes uafhængighed eller bekæmpelsen af korruption; gentager i denne forbindelse det presserende behov for en EU-mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, som Parlamentet har foreslået;

36. minder om vigtigheden af forordning (EU, Euratom) 2020/2092 om en generel ordning med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget, som er blevet anvendt på alle forpligtelses- og betalingsbevillinger siden 1. januar 2021; understreger, at Unionens økonomiske interesser skal beskyttes i overensstemmelse med EU's værdier og forpligtelser, og at Kommissionen bør anvende konditionalitetsmekanismen, hvis medlemsstater undlader at beskytte disse værdier; roser i lyset heraf det vigtige arbejde, som udføres af undersøgende journalister ved at afsløre sager om misbrug af EU-midler, og fremhæver betydningen af, at journalister kan udøve deres erhverv uden at blive hindret af SLAPP;

37. understreger, at EU-foranstaltninger til bekæmpelse af SLAPP bør være komplementære og forenelige med andre disponible værktøjer såsom mekanismen for beskyttelse af demokratiet, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, politikker til bekæmpelse af korruption og aktuelle finansielle programmer til støtte for civilsamfundet og retssystemerne;

38. fremhæver, at bekæmpelsen af korruption er helt afgørende for at bevare demokratiet, de grundlæggende rettigheder og retsstaten, eftersom korruption, som kan optræde i mange former, undergraver vores værdier og staters korrekte funktion og muliggør organiseret kriminalitet;

39. opfordrer Kommissionen til inden for rammerne af den årlige mekanisme for demokrati, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder at styrke den regelmæssige, inkluderende og strukturerede dialog med nationale myndigheder, NGO'er, faglige sammenslutninger og andre interessenter for at beskytte og støtte journalister og andre repræsentanter for civilsamfundet i risiko for SLAPP, retsforfølgning eller chikane;

o

o o

40. opfordrer Kommissionen til at komme med forslag på baggrund af bilaget til denne beslutning;

41. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

Torsdag den 11. november 2021

BILAG

1. En pakke med både blød og hård lovgivning

Lovgivningsmæssige foranstaltninger — en pakke, der skal imødegå SLAPP, ***herunder mekanismer for tidlig afvisning***, bør indeholde forslag:

— til overordnede regler, der giver beskyttelse mod SLAPP, specifik lovgivning, der fastsætter fælles minimumsstandarder for understøttende og afskrækkende foranstaltninger til beskyttelse mod SLAPP

— der specifikt adresserer civilretlige spørgsmål, som medlemsstaterne kraftigt tilskyndes til også at anvende i nationale SLAPP-sager, og international privatret, herunder retligt samarbejde og forumshopping

— der i særdeleshed adresserer strafferetlige problemstillinger.

Ikkelovgivningsmæssige foranstaltninger — denne pakke bør desuden indeholde:

— passende uddannelse af dommere og advokater i SLAPP

— vurdering af samspillet mellem forskellige juridiske områder såsom nationale medielove og forfatningsret i denne sammenhæng

— en særlig EU-fond, der skal yde støtte til ofre for SLAPP og deres familiemedlemmer, herunder i form af økonomisk, juridisk og psykologisk bistand

— støtte til uafhængige organer (såsom ombudsmænd), som kan tage sig af klager fra personer, der bliver truet med eller udsat for SLAPP-søgsmål, og yde hjælp til dem, og til selvregulerende medieorganer

— et offentligt tilgængeligt EU-register over relevante retsafgørelser

— et centralt kontaktpunkt/støtteknudepunkt, der støttes af engagerede nationale netværk af specialiserede jurister, advokater og psykologer, som ofre for SLAPP kan kontakte, og hvor de kan få vejledning og nem adgang til information om og støtte til at modstå SLAPP, herunder hvad angår »førstehjælp«, juridisk, økonomisk og psykologisk bistand, bl.a. gennem netværk for erfaringsudveksling mellem ligestillede.

2. Generelle regler

Et lovgivningsforslag om en generel beskyttelsesforanstaltning ville have det dobbelte formål i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder og principper, som navnlig anerkendes i chartret, at beskytte personer, der undersøger, rapporterer om eller på anden måde afslører sager af almen interesse vedrørende overtrædelser af EU-retten, hvilket indbefatter misbrug, som ikke umiddelbart synes at være ulovlig, men som er i strid med lovens genstand eller formål, og beskyttelse af det indre markeds korrekte funktion.

Lovgivningsforanstaltningen bør også fastsætte:

a) en klar definition af SLAPP, herunder definitionen af offentligt engagement på et område af offentlig interesse

b) regler om fortroligheden af undersøgelser og reportager, herunder informationskilder

c) regler om forbud mod repressalier og om effektive straffe med afskrækkende virkning for SLAPP

d) regler, der forhindrer misbrug af foranstaltninger mod SLAPP

e) støtteforanstaltninger, herunder:

i) effektiv hjælp, information og praktisk rådgivning og støtte ydet af et centralt kontaktpunkt til »førstehjælp« for SLAPP-ofre

ii) juridisk og økonomisk bistand

f) effektive foranstaltninger til beskyttelse mod repressalier som følge af magtskævhed mellem parterne og mulighed for at rette op på eventuelle skader.

3. Civilretlig procedure

Et lovgivningsforslag til en foranstaltning for civilretlige procedurer, som kan anvendes i SLAPP-sager, og som medlemsstaterne kraftigt tilskyndes til også at anvende i nationale sager, bør udvikle det civilretlige samarbejde ved at fastsætte fælles regler for SLAPP, der udspringer af civilretlige krav, og omfatte:

a) at sagsøgeren, i sager, der vedrører offentligt engagement, skal angive og fremlægge en begrundelse for, hvorfor søgsmålet ikke har karakter af misbrug

b) at domstolene på et så tidligt stadium som muligt summarisk afviser sager, der har karakter af misbrug, enten af egen drift eller efter anmodning fra sagsøgte på grundlag af dennes ret til at indgive en begæring om tidlig afvisning

c) at domstolene skal vurdere misbrugselementet i enhver endelig afgørelse

d) at tredjeparter kan gribe ind og indtræde i sagsøgtes rettigheder og forpligtelser i overensstemmelse med national procesret

e) at domstolene skal tage den offentlige interesse og balancen mellem parterne hvad angår økonomiske ressourcer i betragtning i forbindelse med beregningen af omkostninger og tilkendelsen af erstatning

f) midler til beskyttelse af ofre mod SLAPP, som anlægges uden for Unionen

g) retten til fuld betaling af sagens omkostninger

h) retten til erstatning for materiel og immateriel skade, herunder økonomiske, omdømmemæssige, psykologiske eller andre skader, som vedkommende har lidt

i) regler til at forhindre yderligere unødige søgsmål fra en part, der har anlagt et SLAPP-søgsmål, som vedrører de samme faktiske omstændigheder, nemlig ved at tage denne omstændighed i betragtning i forbindelse med vurderingen af en ny sag.

Et forslag fra Kommissionen, som har til formål at opnå retssikkerhed og forudsigelighed, og som fremlægges efter en gennemgang af internationale privatretlige instrumenter, bør fastlægge:

a) en omarbejdning af Bruxelles I-forordningen med en udtrykkelig regel om, at sagsøgtes sædvanlige opholdssted bør være det eneste forum i injuriesager eller andre sager på det civil- og handelsretlige område, som kan udgøre en SLAPP, under behørig hensyntagen til sager, hvor ofrene for ærekrænkelse er privatpersoner

b) at lovvalget er gældende lov på det sted, som en udgivelse/udsendelse er rettet mod, eller, hvis dette sted ikke er muligt at identificere, det sted, hvor der foregår redaktionel kontrol eller relevant aktivitet med hensyn til det offentlige engagement.

4. Strafferetlig procedure

Et lovgivningsforslag om de strafferetlige aspekter af SLAPP bør:

a) præcisere, at på steder, hvor ærekrænkelser, injurier og bagvaskelse er kriminelle handlinger, kan disse ikke anvendes til SLAPP, i særdeleshed ikke gennem privat retsforfølgning

b) fastlægge bestemmelser til beskyttelse af enkeltpersoners rettigheder, således at retsforfølgning ikke kan anvendes til at bringe ofre for SLAPP til tavshed

c) fremme gensidig anerkendelse af domme og retsafgørelser samt det politimæssige og retlige samarbejde i straffesager

d) fastsætte fælles processuelle minimumsgarantier for at beskytte sagsøgte, der oplever SLAPP-sager baseret på kombinerede strafferetlige anklager og civilretlige søgsmål, som angiveligt udspringer af samme handlemåde.

Disse foranstaltninger bør udgøre et supplement til Kommissionens aktuelle aktiviteter, allerede vedtaget lovgivning og fremtidige initiativer.